

Uvod

Zdraviliško zdravljenje pomeni rehabilitacijo po bolezni, kirurškemu posegu ali poškodbi, ki se izvaja s souporabo naravnih zdravilnih sredstev (mineralna ali termalna voda itd.). Storitve, ki jih sicer tudi opravljajo naravna zdravilišča, vendar brez souporabe naravnih zdravilnih sredstev, ne štejejo za zdraviliško zdravljenje. Zdraviliško zdravljenje se izvaja kot nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja, in sicer neposredno po končanem zdravljenju oziroma po prenehanju kontraindikacij za zdraviliško zdravljenje, lahko pa gre tudi za zdraviliško zdravljenje, ki ni nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja. Slednje se izvaja na stacionarni način, ko zavarovana oseba biva v zdravilišču, ali na ambulantni način, ko zavarovana oseba dnevno prihaja v zdravilišče.

Upravičenost do zdraviliškega zdravljenja

Zdraviliško zdravljenje v obveznem zdravstvenem zavarovanju predstavljajo storitve zahtevnejše medicinske rehabilitacije, ki se izvajajo s souporabo naravnih zdravilnih sredstev (termalna ali mineralna voda, klima, solnice, mineralno blato...) v naravnih zdraviliščih. **Zavarovane osebe so upravičene do zdraviliškega zdravljenja pri bolezenskih stanjih, ki so opredeljena v Pravilih obveznega zdravstvenega zavarovanja, če zdraviliško zdravljenje zagotavlja izpolnitev vsaj še enega od naslednjih pogojev:**

- bistveno izboljšanje zdravstvenega stanja za daljši čas,
- povrnitev funkcionalnih in delovnih sposobnosti,
- preprečitev napredovanja bolezni ali slabšanja zdravstvenega stanja za daljši čas,
- zmanjšanje pogostnosti zadržanosti od dela zaradi bolezni ali zdravljenja v bolnišnici.

V nadaljevanju so navedena bolezenska stanja, ki so pogoji za odobritev zdravljenja v naravnem zdravilišču, seveda le v primeru, če je z zdraviliškim zdravljenjem pričakovati izpolnitev vsaj enega od zgoraj navedenih učinkov takšnega

zdravljenja. Imenovani zdravniki Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS) dobivajo veliko predlogov, pri katerih potreba po zdraviliškem zdravljenju ni utemeljena ali pa je možno medicinsko rehabilitacijo opraviti brez souporabe naravnih zdravilnih sredstev v zdravstvenemu domu ali bolnišnici. Zato mora pristojni zdravnik pri izstavitvi predloga imenovanemu zdravniku ZZZS za odobritev zdraviliškega zdravljenja upoštevati določila Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja in zavarovano osebo seznaniti s pogoji napotitve na predlagano zdravljenje. Ob tem naj še poudarimo, da zavarovana oseba lahko uveljavlja pravico do zdraviliškega zdravljenja zaradi iste bolezni oziroma enakega stanja največ enkrat na dve leti, otroci pa največ enkrat letno.

Postopek napotitve na zdraviliško zdravljenje

O utemeljenosti predlaganega zdraviliškega zdravljenja odloča imenovani zdravnik ZZZS. Imenovani zdravnik odloči na osnovi medicinske in druge dokumentacije, ki jo ima na voljo, po potrebi pa lahko opravi tudi osebni pregled zavarovane osebe, in sicer če oceni, da je le-ta potreben ali če pregled zahteva zavarovana oseba sama. V primeru, ko imenovani zdravnik ZZZS ugotovi, da je predlagana napotitev na zdraviliško zdravljenje utemeljena, izda odločbo, s katero napoti zavarovano osebo v ustrezno zdravilišče. Če ni strokovnih utemeljitev za zdraviliško zdravljenje, imenovani zdravnik odloči, da zavarovana oseba ni upravičena do napotitve na zdraviliško zdravljenje. Zoper to odločbo se zavarovana oseba lahko pritoži. O pritožbi odloča zdravstvena komisija ZZZS.

Boleznska stanja pri katerih je zdraviliško zdravljenje upravičeno

1. Bolezni gibalnega sistema:

- Stanja po hujših poškodbah, težjih operacijah in opeklinah na gibalnem sistemu s funkcijsko prizadetostjo, s popravljivimi funkcionalnimi motnjami, in sicer neposredno po bolnišničnem zdravljenju, kot nadaljevanje zdravljenja zaradi rehabilitacije;

- Težke bolezni in stanja hrbtenice po poškodbah ter operativnih posegih na hrbtenici;
- Vnete revmatične bolezni, kot so: juvenilni kronični artritis, revmatoidni artritis, serološko negativni spondilartritis (ankilozirajoči spondilitis, psoriatični artritis ali spondilartritis, Reiterjeva bolezen, enteropatski spondilartritis), stanja po operacijah na sklepih zaradi revmatizma (sinovektomija, artroplastika, druge korektivne operacije na sklepih in hrbtenici), po izotopski sinovektomiji velikih sklepov (praviloma 7 dni po aplikaciji izotopa);
- Degenerativne revmatične bolezni sklepov in hrbtenice, kot so artroze velikih sklepov (kolki, kolena) s funkcionalno prizadetostjo ter generalizirana spondilozna hrbtenice s težjo funkcionalno prizadetostjo;
- Zunajsklepni revmatizem, ko je prizadeta funkcija ramena, kolka ali kolena;
- Sistemske vezivnotkivne bolezni (sistemska skleroza s hitrim slabšanjem kožne simptomatike ter nastajanjem kontraktur sklepov);

2. Bolezni živčnega sistema:

- Organske pareze in paralize s hujšo motnjo funkcije pri dnevni aktivnosti praviloma neposredno po bolnišničnem zdravljenju;
- Stanja po poškodbah in nevrokirurških operacijah na osrednjem in perifernem živčevju po operativnem zdravljenju in pri popravljivih funkcionalnih motnjah;

3. Bolezni prebavnega sistema:

- Bolezni požiralnika, in sicer hiatalna kila s težjo obliko vnetja požiralnika, če še ni predviden operativni poseg, ter stanja po operativnih posegih na požiralniku;
- Bolezni želodca in dvanajstnika: kronična razjeda želodca ali dvanajstnika s pogostimi recidivi, hujšanjem in funkcionalnimi motnjami; težja erozivna gastroduodenopatija in stanja po operativnih posegih na želodcu ali dvanajstniku s posledičnimi funkcionalnimi motnjami, pri stomalni razjedi, anastomozitisu ter erozivnem hemoragičnem gastritisu krna želodca in različnih postresekcijskih sindromih;

- Bolezni ozkega in širokega črevesa, ko so maldigestija in malabsorbcija z znatno izgubo telesne teže, po odstranitvi vzroka, Crohnova bolezen, ulcerozni kolitis s težkimi funkcionalnimi motnjami, divertikuloza črevesja s težkimi funkcionalnimi motnjami in stanja po resekcijah ozkega in širokega črevesa oziroma anorektuma;

4. Bolezni jeter, žolčnika in pankreasa:

- Stanja po toksičnih ali medikamentnih okvarah jeter, pri kroničnem aktivnem ali persistentnem hepatitisu, primarni biliarni jetrni cirozi, stanjih po operativnem posegu na žolčniku, žolčnih izvodilih in jetrih, ki so jim sledile komplikacije; stanja po jetrnih transplantacijah;
- Stanja po akutnem pankreatitisu po odstranitvi vzroka oziroma pri kroničnem pankreatitisu izrazito maldigestijo, stanja po operaciji na trebušni slinavki, stanja pri osebah, zdravljenih s kemoterapijo;

5. Endokrinološke bolezni in bolezni presnove:

- Sladkorna bolezen s težjimi komplikacijami;
- Akutna hepatična porfirija;
- Rehabilitacija po operacijah obsežnih tumorjev v hipofizno - hipotalamičnem območju;

6. Bolezni srca in ožilja:

- Stanja po akutnem srčnem infarktu po končanem bolnišničnem zdravljenju v drugi fazi rehabilitacije, če ni izvedljiva ambulantna rehabilitacija zaradi oddaljenosti zavoda, ki jo izvaja;
- Stanja po operaciji na srcu in ožilju neposredno po bolnišničnem zdravljenju;

7. Kronična obstruktivna pljučna bolezen in astma s pogostimi napadi:

- Stanja z močno zmanjšano pljučno funkcijo;
- Juvenilna astma s pogostimi napadi;

8. Ginekološke bolezni:

- Stanja po radikalnih operacijah na rodilih zaradi malignomov;
- Stanja po operacijah malignomov na rodilih in postoperativni radioterapiji ali obsevalni terapiji;
- Stanja po popolni odstranitvi maternice, jajcevodov in jajčnikov s komplikacijami;
- Stanja po operativnem zdravljenju malignoma dojke;
- Endokrinološke motnje, pri katerih je zdraviliško zdravljenje uspešnejše od drugih metod zdravljenja (hipergonadotropna ovariooplegična ali Netterjeva amenoreja);

9. Kožne bolezni:

- Generalizirana oblika psoriaze in nevrodermitisa;

10. Rakaste bolezni:

- Stanja po radikalnih operacijah malignomov po operaciji ali obsevalni terapiji oziroma kemoterapiji, če je pričakovati odpravo funkcijskih motenj.

Pri otrocih so razlogi za zdraviliško zdravljenje tudi:

- Kronične bolezni dihal,
- Težke oblike anemij,
- Rekonvalescenca po težkih operativnih posegih,
- Hujše dermatoze (epidermolysis bullosa, sclerodemia),
- Ichthyosis vulgaris,
- ekonvalescenca po tuberkulozi in hujših boleznih dihal.

Na predlogu imenovanemu zdravniku ZZS mora biti jasno opisano klinično stanje, funkcionalno stanje in psihofizične sposobnosti zavarovane osebe za zahtevnejšo rehabilitacijo.

Kontraindikacije za zdraviliško zdravljenje:

Šteje se, da zdraviliško zdravljenje ni strokovno utemeljeno in zato ni pravica iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, kadar so v času predvidenega zdraviliškega zdravljenja pri zavarovani osebi prisotne:

- Hude duševne motnje ali motnje osebnosti, zaradi katerih zavarovana oseba ni sposobna sodelovati v postopku zdraviliškega zdravljenja;
- Toksikomanije in kronični etilizem;
- Slabo urejena epilepsija;
- Nalezljive bolezni (akutne in kronične v kužnem stanju);
- Aktivne in evolutivne oblike pljučne in izvenpljučne tuberkuloze;
- Kronične organske bolezni v fazi akutnega poslabšanja, ki lahko povzroči dekompenzacijo vitalnih organov;
- Diabetična ketoacidoza in hiperozmolarni sindrom;
- Pogoste in močnejše krvavitve;
- Rakaste novotvorbe, ki niso bile operativno odstranjene ali zaustavljene v rasti z obsevanjem;
- Nosečnost;
- Senilni marazem in težje oblike generalizirane ateroskleroze.

Dodatne informacije:

- pooblaščen uradne osebe na izpostavah, območnih enotah in Direkciji ZZS,
- avtomatski telefonski odzivnik ZZS na tel. št. **01/30 77 300**,
- spletna stran <http://www.zzs.si>,
- ZZS območna enota Celje, tel. št. 03/42 02 000,
- ZZS območna enota Koper, tel. št. 05/66 87 200,
- ZZS območna enota Krško, tel. št. 07/49 02 490,
- ZZS območna enota Kranj, tel. št. 04/23 70 100,
- ZZS območna enota Ljubljana, tel. št. 01/30 77 200,
- ZZS območna enota Maribor, tel. št. 02/29 09 300,
- ZZS območna enota Murska Sobota, tel. št. 02/53 61 550,
- ZZS območna enota Nova Gorica, tel. št. 05/33 81 000,
- ZZS območna enota Novo mesto, tel. št. 07/39 33 500,
- ZZS območna enota Ravne na Koroškem, tel. št. 02/82 10 100.

Pravne podlage, ki opredeljujejo pravice in postopke pri uveljavljanju pravic zavarovanih oseb do zdraviliškega zdravljenja, so:

- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS št. 72/2006 - ZZVZ-UPB-3, 76/2008),
- Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS št. 30/2003, 35/2003, 78/2003, 84/2004, 44/2005, 86/2006, 90/2006, 64/2007, 33/2008 in 71/2008),
- Pogodba med konkretnim naravnim zdraviliščem in Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Pravica do zdraviliškega zdravljenja

Izdal in založil: Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Miklošičeva cesta 24, Ljubljana.
Oblikovanje: Studio 3s, d.o.o., tisk: Mond Grafika d.o.o., Ljubljana, december 2008.

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije
www.zzs.si

